

Innlegg, dialogmøte FMIN 10.oktober 2023

- Forsvarsforum Innlandet, Elverum og Åmot kommune,

Historisk og også i nyere tid så har de gamle fylkene Hedmark og Oppland, nå Innlandet, vært en aktiv region med gode vertskommuner for Forsvaret. Det er, og har vært, en betydelig vilje til å legge forholdene til rette for forsvarets behov.

Elverum og Åmot kommune i Østerdalen, regionen og Innlandet samlet sett, er Hæren, HV og deler av forsvarret og beredskaps-Norge sitt utdannings- og kompetansesenter i Sør-Norge med stort volum og potensiale for økning og videre utvikling.

Både sivil og militær infrastruktur og samarbeid har over tid vokst frem i Innlandet, i vår region og i kommunene, og det er plass til mer. Garnisonene med Rena Leir og Terningmoen leir og tilhørende skyte- og øvingsfelt har i dag marginal nødvendig infrastruktur i forhold til den forventede økningen. Allerede i dag er kapasiteten sprengt og det vil kreve betydelige nye investeringer i infrastruktur for å imøtekomme en ønsket vekst. Reguleringsplaner er etablert og alt ligger til rette for ytterligere utvidelser og vekst. I den sammenheng bør det sees nærmere på offentlig-privat samarbeid og sivil-militært samarbeid og samordning for å sikre samfunnsøkonomiske etableringer.

Økt bruk av allerede etablert infrastruktur, med simulatorkapasitet i Rena Leir, operativt «klasserom» i Rødsmoen øvingsområde og økt utnyttelse av operativ flater for rask oppsetting av kapasiteter, vil bidra til å styrke Norge og NATOs forsvarsevne. Infrastrukturen som er etablert gir mulighet for, i løpet av 3 uker, mottak av inntil 10.000 allierte styrker. Denne kapasiteten er svært viktig for det framtidige forsvarret av Sør-Norge og er et selvstendig argument for at Forsvarets virksomhet i vår region bør utvikles videre.

Styrkingen av Hæren og Forsvaret vil kreve en økning i utdanningsvolum og utdanningstakt både for rekrutter, mannskaper, befal og offiserer. En utdanning som allerede er etablert i regionen med godt sivil-militært utdannings- og kompetansesamarbeid med Høyskolen i Innlandet. Det er viktig for vår region at dette samarbeidet videreutvikles, ikke minst i det nye Senter for Ledertrening som etableres ved Høyskolens avd. på Rena. Krigsskolen, som allerede øver og trener mye i vår region, bør se på mulighetene for enda tettere samarbeid for å utvide sin utdanningskapasitet.

Hærens rekruttskole er allerede delvis etablert i våre garnisoner innenfor dagens kapasitet, og skal vokse til minst det tredobbelte iht. gjeldene planer. Utdanning av erstatningsmannskaper og reservister vil være en realitet i krise og krig. Dette er også en naturlig videreføring av denne type utdanning i allerede etablerte og nye kapasiteter i regionen. For å tiltrekke og beholde folk er det større behov for tydelige insentiver. Forsvarskommisjonen beskriver et stort og økende behov for personell og viktigheten av å rekruttere og beholde ansatte for å nå målsettingene. Dersom volumet skal økes til det nivået som kommisjonen anbefaler, må utdanningen i Forsvaret styrkes raskt og betydelig. Høgskolen i Innlandet har i flere år vært en foretrukket kompetanseaktør for Forsvaret og deres lokasjoner i vår region vil kunne bidra til å beholde og videreutvikle personell i tillegg til at medflyttere kan få utdanningstilbud og bedre egne karrieremuligheter. Dette understrekes i Intensjonsavtalen som ble undertegnet mellom Høyskolen i Innlandet og Hæren i 2019.

Med utgangspunkt i dagens situasjon og i lys av en forventet økning av forsvarets kapasiteter både i volum og kapabiliteter, samt et tettere nordisk samarbeid med Sverige og Finland som NATO-

medlemmer og en reorientering av det operative landskap, fra Nord-Sør til Øst-Vest, så ser vi at vår region vil få en svært viktig rolle.

Hæren har selv presentert 1-3-3-1 modellen, hvor den tredje brigaden kan og bør være Brigade Sør lokalisert til Innlandet og Østerdalen. Allerede etablert infrastruktur og kompetansemiljøer er naturlig å benytte. Slik som Rena leir og Hærens Våpenskole med eksisterende skyte- og øvingsfelt. En etablering av Brigade Sør vil også bidra til å forsterke regionen som en av flere områder for alliert mottak, trening og utdanning.

Allierte som benytter Oslofjorden, med havner og flyplasser, for deployering inn til Sør-Norge vil naturlig bruke Innlandet for oppsetting, trening, øving og utdanning, før eventuell videre deployering til et operasjonsområde Sør-Nord eller Vest-Øst. En økning i regionen med både norske og allierte styrker vil kreve økt logistikk og legge økt press på infrastruktur, kommunikasjon og kapasiteter i vår region. Økt satsing på infrastruktur i regionen, herunder elektrifisering av Rørosbanen, bygging av sidespor og tilsvinger, vil bidra til å løfte totalberedskapsnivået og styrke forsvarrets fleksibilitet og operative evne.

Avslutningsvis vil jeg trekke fram at det drives utstrakt forskning og utvikling i samarbeid mellom industrien, næringslivet og forsvarrets institusjoner i regionen. Et samarbeid som antas vil øke og også kreve mer av de totale ressurser. I den forbindelse så etableres det i disse dager et prosjekt i Sør-Østerdals regionen som skal bidra til å svare ut forsvarets behov for å komme tettere på næringsliv og eksterne innovasjonsmiljøer – raskere og mer effektivt. Det Sivil-militær innovasjons- og industriutviklings prosjektet (SMI-innovasjon) etableres med bakgrunn i at flere aktører i leverandørindustrien og også Forsvaret, etterlyser en arena hvor de kan møte aktører i utviklingsavdelingene i Rena leir - med mer fleksible muligheter enn i dag. SMI skal bli en naturlig koblingsarena og et knutepunkt for sivilt-militært og sivilt-sivilt samarbeid i regionen til gjensidig nytte for både Forsvaret, næringslivet og industrien.